

**Відокремлений структурний підрозділ
«Конотопський індустріально-педагогічний фаховий коледж СумДУ»
Циклова комісія психолого-педагогічних дисциплін**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник директора
з навчальної роботи

20 23 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Психологія

(назва освітнього компоненту)

Галузь знань	<u>01 «Освіта/Педагогіка»</u>
Спеціальність	<u>015 Професійна освіта</u> (шифр і напрям підготовки)
Спеціалізація	<u>31 Будівництво та зварювання</u> <u>33 Енергетика, електротехніка та електромеханіка</u> <u>38 Транспорт</u> <u>39 Цифрові технології</u> (шифр і назва спеціальності)
Відділення	<u>Професійна освіта</u> (назва відділення)

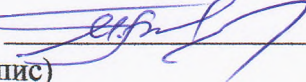
Робоча програма «Психологія» для здобувачів за галуззю знань 01 «Освіта/Педагогіка», спеціальністю 015 «Професійна освіта», спеціалізацією 31 «Будівництво та зварювання», 33 «Енергетика, електротехніка та електромеханіка», 38 «Транспорт», 39 «Цифрові технології».

« » серпня, 2023 року - 17 с.

Розробники: викладач Відокремленого структурного підрозділу «Конотопський індустріально-педагогічний фаховий коледж СумДУ» Ветрова Ольга Дмитрівна.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії психолого-педагогічних дисциплін

Протокол від 30 серпня 2023 року № 1

Голова циклової комісії (Бадзор І. В.)
(підпис)

« ____ » _____ 20__ року

Схвалено методичною радою Відокремленого структурного підрозділу «Конотопський індустріально-педагогічний фаховий коледж СумДУ»

Протокол від « ____ » _____ 20__ року № ____

« ____ » _____ 20__ року Голова _____ (Кравченко О. О.)
(підпис)

1. Опис освітнього компоненту

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-професійний ступінь	Характеристика освітнього компоненту	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	01 Освіта/Педагогіка (шифр і назва)	Обов'язкова	
	Напрямок підготовки 015 Професійна освіта (шифр і назва)		
Розділів – 5	Спеціальність	Рік підготовки:	
Тем – 19	015.31 «Професійна освіта (Будівництво та зварювання)»,	2-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – <u>не передбачене</u>	015.33 «Професійна освіта (Енергетика, електротехніка та електромеханіка)»,	Семестр	
Загальна кількість годин – 120	015.38 «Професійна освіта (Транспорт)»,		
	015.39 «Професійна освіта (Цифрові технології)»	Лекції	
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 80 самостійної роботи здобувача - 40	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	34 год.	20
		Семінарські	
		14 год.	12
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		20 год.	20 год.
Індивідуальні завдання – <u>не передбачено</u> .			
Вид контролю: іспит			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – **2:1**

2. Мета та завдання освітнього компоненту

Метою курсу «Психологія» є формування цілісної, логічної, послідовної системи знань про загальні закономірності, механізми становлення та розвитку психічних пізнавальних процесів, властивостей, станів особистості, діяльності та спілкування, особливості міжгрупової взаємодії.

Завдання курсу:

1. засвоєння основних понять та категорій психологічної науки на рівні відтворення і тлумачення для практичного застосування та втілення в процесі професійної діяльності;
2. усвідомлення сутності психічних явищ та процесів;
3. засвоєння структури предмету вікової психології;
4. з'ясування динаміки та закономірностей вікового розвитку особистості;
5. формування у здобувачів прикладних умінь стосовно застосування знань з психології у практиці педагогічної діяльності.

Програмні результати навчання:

ПРН 6. Знати основи психології, педагогіки, а також фундаментальних і прикладних наук (відповідно до спеціалізації) на рівні, необхідному для організації навчально-виробничої діяльності.

ПРН 8. Добирати та застосовувати методики психолого-педагогічного діагностування здобувачів освіти, а також застосовувати отримані результати. Застосовувати мотиваційні заходи до навчання, професійного самовизначення та саморозвитку здобувачів освіти.

ПРН 9. Оцінювати стан сформованості професійної компетентності здобувачів освіти.

Загальні компетентності:

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності:

ФК 2. Здатність планувати й організовувати освітній процес у демократичному стилі; готовність педагогічно, психологічно й методично грамотно організовувати свою професійну діяльність.

ФК 3. Здатність спостерігати, описувати, ідентифікувати, класифікувати психофізіологічні особливості здобувачів освіти і враховувати результати під час організації навчально-виробничої діяльності й виховної та корекційної роботи.

ФК 4. Здатність створювати розвиваюче освітнє середовище, забезпечувати сприятливий морально-психологічний клімат навчально-виробничої діяльності та високий рівень культури її організації.

ФК 12. Здатність вибудовувати траєкторію власного кар'єрного та професійного розвитку.

ФК 13. Здатність організовувати освітній процес для осіб з особливими освітніми потребами.

Місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі ОПН та міжпредметні зв'язки:

Курс освітнього компоненту «Психологія» займає провідне місце у структурно-логічній схемі підготовки фахівця за освітньо-професійним ступенем «фаховий молодший

бакалавр», вивчення курсу має обов'язковий характер і є основою для вивчення таких освітніх компонентів, як «Педагогіка», «Організація і методика виховної роботи», «Організація і методика професійного навчання та технічні засоби навчання та методика їх використання».

Зміст курсу передбачає проведення лекційних та семінарських занять. Пропонована програма розрахована на 120 годин: 80 годин аудиторних (54 години лекційні, 26 годин – семінарські) та 40 годин - самостійна робота здобувачів. Вивчення курсу закінчується іспитом.

3. Програма освітнього компоненту

Модуль I. Актуальні проблеми психології

Розділ I. Психологія як наука і навчальний предмет

Тема 1. Психологія як наука. Предмет психології

Предмет і завдання психології. Основні принципи психології. Структура сучасної психології. Взаємозв'язок психології з іншими науками. Основні етапи історії психології. Внесок вітчизняної школи психологів у розвиток психологічної науки. Основні психологічні теорії в західній психології (фрейдизм, біхевіоризм, гештальтпсихологія, гуманістична психологія). Розвиток психологічної думки в Україні.

Література: [3] ст. 13-28

[4] ст. 3-13

[7] ст. 11-30

Тема 2. Методи психології

Поняття про метод та методологію. Об'єктивний характер наукових психологічних методів. Вимоги до організації і проведення психологічних досліджень. Етапи психологічного дослідження. Основні методи психологічних досліджень. Характеристика допоміжних методів (бесіда, інтерв'ю, анкета, тест, соціометрія, референтометрія, аналіз продуктів діяльності).

Література: [4] ст. 13-21

[3] ст. 37-48

[7] ст. 32-48

Тема 3. Біологічні основи психіки

Розвиток форм відображення дійсності. Розвиток психіки в філогенезі. Вища нервова діяльність – основа психіки. Рефлекторний характер психічної діяльності. Функціональна асиметрія головного мозку. Сигнальна діяльність кори головного мозку. Сутність відмінностей психіки тварин і людини. Основні форми прояву психіки та їх взаємозв'язок. Свідомість. Структура свідомості. Психологія несвідомого.

Література: [4] ст. 13-21

[3] ст. 22-35

[7] ст. 51-86

Розділ II. Пізнавальна сфера особистості

Тема 4. Відчуття як психічний процес

Поняття про відчуття. Аналізаторне вчення І.П. Павлова про відчуття. Класифікація й види відчуттів. Загальні закономірності відчуттів. Чутливість і її виміри. Властивості відчуттів. Верхній абсолютний поріг чутливості та диференційний поріг, взаємодія відчуттів. Екстероцептивні відчуття, інтероцептивні відчуття. Емоційний тон відчуттів та їх інтенсивність. Закон Вебера- Фехнера.

Література: [4] ст. 50-58

[3] ст. 78-84

[7] ст. 168-184

Тема 5. Сприйняття як психічний процес

Поняття про сприйняття. Особливості сприйняття. Класифікація і види сприйняття. Спостереження і спостережливість. Роль відчуттів і сприйняття у життєдіяльності людини. Апперцепція та вибірковість сприйняття. Властивості сприйняття: ідентифікація, категоріальність, константність, осмисленість, перцепція, розрізнення, цілісність. Симультанне сприйняття. Сукцесивне впізнання.

Література: [4] ст. 59-68

[3] ст. 95-101

[7] ст. 185-202

Тема 6. Пам'ять як психічний процес

Поняття про пам'ять. Класифікація й види пам'яті. Запам'ятовування та його види. Умови ефективності запам'ятовування. Відтворення і його види. Умови успішного відтворення. Збереження й забування як процеси пам'яті. Індивідуальні особливості пам'яті. Теорії пам'яті (асоціативна теорія, психоаналіз, біхевіоризм, смислова теорія, теорія діяльності, гештальттеорія). Імпліцитна пам'ять, її особливості. Проактивне і ретроактивне гальмування. Ремінісценція та її значення в житті людини. Умови і прийоми підвищення ефективності пам'яті. Різноманітні підходи до визначення механізму пам'яті.

Література: [4] ст. 69-78

[3] ст. 111-122

[7] ст. 213-241

Тема 7. Мислення як психічний процес

Поняття про мислення. Класифікація й види мислення. Операції мислення. Форми мислення. Мислення та розв'язання задач. Індивідуальні відмінності мислення. Соціальна природа мислення. Дискурсивне мислення та його особливості. Особливості розвитку критичного мислення. Інтелектуальні здібності та мислення, їх взаємозв'язок. Способи розвитку творчого мислення. Когнітивна ригідність та особливості її подолання при розв'язуванні задач.

Література: [4] ст. 78-88

[3] ст. 132-142

[7] ст. 244-284

Тема 8. Психологія мовлення

Поняття про мову й мовлення. Функції мовлення. Фізіологічні механізми мовлення. Види мовлення. Особливості мовлення. Діалогічне та монологічне мовлення. Усне та писемне мовлення. Структура мовленнєвих процесів.

Література: [4] ст. 89-97

[3] ст. 161-170

[7] ст. 291-307

Тема 9. Уява як психічний процес

Поняття про уяву та її роль у життєдіяльності людини. Фізіологічні механізми уяви. Види уяви. Прийоми створення нових образів. Індивідуальні особливості уяви людини. Розвиток уяви в онтогенезі. Фізіологічне підґрунтя уяви Зв'язок уяви з об'єктивною дійсністю. Процес створення образів уяви. Уява і особистість. Марення, мрійливість, мрія. Способи розвитку творчої уяви у дітей та дорослих.

Література: [4] ст. 97-100

[3] ст. 161-170

[7] ст. 310-327

Розділ III. Емоційно-вольова сфера особистості

Тема 10. Емоції та почуття як психічні стани

Поняття про емоції та почуття. Фізіологічні механізми почуттів. Форми переживання почуттів. Розуміння емоцій та почуттів. Класифікація емоцій та почуттів. Характеристика різних видів емоційного реагування. Теорії емоцій. Роль і функції емоцій у керуванні поведінкою та діяльністю. Прикладна роль емоцій. Експресивний компонент емоційного реагування. Характеристика різних емоцій: емоції очікування й прогнозу; фрустраційні емоції; комунікативні емоції; інтелектуальні емоції, або афективно-когнітивні комплекси. Характеристика емоційних станів. Емоційні властивості людини. Розуміння емоцій інших людей та емоційна здатність. Ідентифікація емоцій за мімікою та пантомімікою. Керування емоціями. Емоційна поведінка. Емоційні типи.

Література: [4] ст. 115-128

[3] ст. 195-204

[7] ст. 329-354

Тема 11. Воля як психічна функція

Поняття про волю. Основні фази складної вольової дії. Вольові якості особистості. Довільні дії та їх особливості. Аналіз складної вольової дії. Основні якості волі. Функції волі. Вольові якості особистості. Вольова діяльність. Вчинок як вияв волі. Вольові дії. Локус контролю. Фази та ознаки вольових дій, їх стимулювання. Етапи вольових дій. Безвілля, його причини і переборення. Особливості розвитку вольової саморегуляції.

Література: [4] ст. 128-135

[3] ст. 214-219

[7] ст. 357-367

Тема 12. Увага як особлива форма психічної діяльності

Поняття про увагу. Фізіологічні механізми уваги. Класифікація й види уваги. Властивості уваги. Неуважність і її причини. Спонукальні чинники уваги. Відволікання та довольна увага. Способи підтримки довольної уваги. Ітелектуальна увага та особливості її розвитку. Неуважність як риса особистості та способи її подолання.

Література: [4] ст. 106-115

[3] ст. 232-239

[7] ст. 145-165

Модуль II. Особистість у системі психологічного знання
Розділ IV. Особистість у діяльності й спілкуванні. Індивідуально-психологічні особливості особистості

Тема 13. Психологія особистості

Поняття особистості в психології. Індивід, індивідуальність, людина, особистість. Основні чинники та рушійні сили розвитку особистості. Структура особистості. Спрямованість особистості. Потреби як джерело активності. Самосвідомість та її компоненти. Образ «Я», «Я-концепція». Самооцінка. Рівень домагань особистості.

Література: [3] ст. 161-174

[6] ст. 254-264

[7] ст. 115-139

Тема 14. Діяльність як психологічна категорія

Поняття про діяльність. Мета і мотиви діяльності. Зміст і структура діяльності. Засоби діяльності, процес їх засвоєння. Основні види діяльності. Перенесення та інтерференція навичок. Основні різновиди діяльності. Творча діяльність. Основні відмінності діяльності людини від активності тварин. Концепція О.М. Леонтьєва. Внутрішні й зовнішні компоненти діяльності. Інтеріоризація та екстеріоризація як складові процесу діяльності. Боротьба мотивів в процесі діяльності. Педагогічна діяльність та її роль і значення.

Література: [3] ст. 184-194

[6] ст. 281-288

[7] ст. 92-109

Тема 15. Спілкування як психологічний феномен

Поняття про мову і спілкування. Фізіологічні механізми мовної діяльності. Засоби спілкування. Види спілкування. Функції спілкування. Багатоплановий характер спілкування. Рівні спілкування. Діловий рівень та духовний рівень спілкування. Вербальне та невербальне мовлення. Невербальні засоби спілкування. Спілкування як джерело й умова нормального психічного та духовного розвитку особистості. Взаємний вплив людей в процесі міжособистісного спілкування. Ефективність та стилі спілкування («спільна творчість», «дружня прихильність», «загравання», «залякування», «дистанція», «менторський»).

Література: [3] ст. 194-200

[6] ст. 305-315

Тема 16. Психологія соціальних спільнот

Групи та їх класифікація. Рівні соціально-психологічного розвитку групи. Міжособистісні відносини в групах. Психологічний клімат у колективі. Психологічні детермінанти виникнення груп. Психологічні параметри вивчення групи. Динамічні процеси в групах. Функціонально-рольової співвіднесеність групи.

Література: [6] ст. 328-336

Розділ V. Індивідуально-типологічні особливості особистості

Тема 17. Темперамент як психічна властивість особистості

Поняття про темперамент. Історія розвитку вчення про темперамент. Фізіологічні механізми темпераменту. Психологічна характеристика типів темпераменту. Роль

темпераменту в трудовій і навчальній діяльності. Поєднання властивостей вищої нервової діяльності за І. Павловим. Вплив темпераменту на індивідуальний стиль діяльності людини. Особливості поведінки інтроверта та екстраверта. Вплив темпераменту на формування рис особистості. Роль темпераменту у діяльності майстрів виробничого навчання в системі суб'єкт-суб'єктних стосунків. Вплив темпераменту на становлення майбутніх фахівців в професійній діяльності.

Література: [3] ст. 203-210

[6] ст. 349-356

[7] ст. 370-392

Тема 18. Психологія характеру особистості

Поняття про характер. Характер та індивідуальність. Характер і темперамент. Природні та соціальні передумови характеру. Поняття про риси характеру. Класифікація рис характеру. Чинники, що впливають на формування характеру. Акцентуація рис характеру. Характер як прижиттєве утворення: закономірності формування. Особливості характеру як психічного феномена. «Характери» Теофраста як перша спроба опису типологічних властивостей. Вияв характеру через діяльність, ставлення до інших людей, інтереси, емоційність і волю. Методи дослідження характеру.

Література: [3] ст. 213-224

[6] ст. 367-375

[7] ст. 394-407

Тема 19. Здібності як індивідуально-психологічні особливості особистості

Поняття про здібності. Задатки, нахили. Види здібностей. Рівні здібностей. Компоненти здібностей. Фізіологічна основа здібностей. Взаємозв'язок здібностей і задатків. Показники здібностей. Умови розвитку здібностей людини. Роль спадковості у формуванні і розвитку здібностей.

4. Структура освітнього компоненту

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л.	с.	лаб.	інд.	с.р.		л.	с.	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль I. Актуальні проблеми психології												
Розділ I. Психологія як наука і навчальний предмет												
Тема 1. Психологія як наука. Предмет психології	4	2				2						
Тема 2. Методи психології	6	2	2			2						
Тема 3. Біологічні основи психіки	4	2				2						
Розділ II. Пізнавальна сфера особистості												
Тема 4. Відчуття як психічний процес	4	2				2						
Тема 5. Сприйняття як психічний процес	6	2	2			2						
Тема 6. Пам'ять як психічний процес	7	4				3						
Тема 7. Мислення як психічний процес	9	4	2			3						
Тема 8. Психологія мовлення	6	4	2									
Тема 9. Уява як психічний процес	6	2	2			2						
Розділ III. Емоційно-вольова сфера особистості												
Тема 10. Емоції та почуття як психічні стани	8	4				4						
Тема 11. Воля як психічна функція	9	4	2			3						
Тема 12. Увага як особлива форма	6	2	2			2						

психічної діяльності													
Модуль II. Особистість у системі психологічного знання													
Розділ Особистість діяльності спілкуванні.	IV.												
Тема 13. Психологія особистості	4	2	2										
Тема 14. Діяльність як психологічна категорія	8	4	2			2							
Тема 15. Спілкування як психологічний феномен	8	4	2			2							
Тема 16. Психологія соціальних спільнот	6	2	2			2							
Розділ Індивідуально- типологічні особливості особистості	V.												
Тема 17. Темперамент як психічна властивість особистості	5	2				3							
Тема 18. Психологія характеру особистості	8	4	2			2							
Тема 19. Здібності як індивідуально-психологічні особливості особистості	6	2	2			2							
Усього годин	120	54	26			40							

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Методи психології, їх класифікація	2
2.	Відчуття і сприйняття в психології	2
3.	Пам'ять та мислення як психічні процеси	2
4.	Мова та мовлення. Психологічні механізми мовленнєвої діяльності	2
5.	Уява. Поняття уяви, види уяви.	2
6.	Емоційно-вольовий розвиток особистості, його особливості	2
7.	Увага як психічний феномен	2
8.	Особистість та її розвиток	2
9.	Діяльність, її структура та особливості	2
10.	Спілкування як психологічний феномен	2
12.	Темперамент і характер	2
13.	Здібності, їх види, структура. Механізми розвитку здібностей	2
Разом		26

6. Теми практичних занять

Навчальним планом не передбачені.

7. Теми лабораторних занять

Навчальним планом не передбачені.

8. Самостійна робота

№ теми	Питання на самостійне опрацювання	Кількість годин
Тема 1.	Основні етапи історії психології. Внесок вітчизняної школи психологів у розвиток психологічної науки. Основні психологічні теорії в західній психології (фрейдизм, біхевіоризм, гештальтпсихологія, гуманістична психологія). Розвиток психологічної думки в Україні.	2
Тема 2	Об'єктивний характер наукових психологічних методів. Допоміжні методи психологічного дослідження: <ul style="list-style-type: none"> - бесіда; - інтерв'ю; - анкетування; - тестування; - соціометрія; - референтометрія; - аналіз продуктів діяльності. 	2
Тема 3	Функціональна асиметрія головного мозку. Сигнальна діяльність кори головного мозку. Сутність відмінностей психіки тварин і людини. Основні форми прояву психіки та їх взаємозв'язок. Психологія несвідомого.	2
Тема 4	Аналізаторне вчення І.П. Павлова про відчуття. Чутливість і її виміри. Верхній абсолютний поріг чутливості та диференційний поріг, взаємодія відчуттів. Екстероцептивні відчуття, інтероцептивні відчуття. Емоційний тон відчуттів та їх інтенсивність. Закон Вебера-Фехнера.	2
Тема 5	Апперцепція та вибірковість сприйняття. Властивості сприйняття: ідентифікація, категоріальність, константність, осмисленість, перцепція, розрізнення, цілісність. Симультанне сприйняття. Сукцесивне впізнання.	2
Тема 6	Теорії пам'яті (асоціативна теорія, психоаналіз, біхевіоризм, смислова теорія, теорія діяльності, гештальттеорія). Імпліцитна пам'ять, її особливості. Проактивне і ретроактивне гальмування. Ремінісценція та її значення в житті людини. Умови і прийоми підвищення ефективності пам'яті. Різноманітні підходи до визначення механізму пам'яті.	2
Тема 7	Соціальна природа мислення. Дискурсивне мислення та його особливості. Особливості розвитку критичного мислення. Інтелектуальні здібності та мислення, їх взаємозв'язок. Способи розвитку творчого мислення. Когнітивна ригідність та особливості її подолання при розв'язуванні задач.	2
Тема 9	Розвиток уяви в онтогенезі. Фізіологічне підґрунтя уяви. Зв'язок уяви з об'єктивною дійсністю. Процес створення образів уяви. Уява і особистість. Марення, мрійливість, мрія. Способи розвитку творчої	2

	уяви у дітей та дорослих.	
Тема 10	Прикладна роль емоцій. Експресивний компонент емоційного реагування. Характеристика різних емоцій: емоції очікування й прогнозу; фрустраційні емоції; комунікативні емоції; інтелектуальні емоції, або афективно-когнітивні комплекси. Характеристика емоційних станів. Емоційні властивості людини. Розуміння емоцій інших людей та емоційна здатність. Ідентифікація емоцій за мімікою та пантомімікою. Керування емоціями. Емоційна поведінка. Емоційні типи.	4
Тема 11	Вольова діяльність. Вчинок як вияв волі. Вольові дії. Локус контролю. Фази та ознаки вольових дій, їх стимулювання. Етапи вольових дій. Безвілля, його причини і переборення. Особливості розвитку вольової саморегуляції.	2
Тема 12	Спонукальні чинники уваги. Відволікання та довільна увага. Способи підтримки довільної уваги. Ітелектуальна увага та особливості її розвитку. Неуважність як риса особистості та способи її подолання.	2
Тема 14	Основні відмінності діяльності людини від активності тварин. Концепція О.М. Леонтєва. Внутрішні й зовнішні компоненти діяльності. Інтеріоризація та екстеріоризація як складові процесу діяльності. Боротьба мотивів в процесі діяльності. Педагогічна діяльність та її роль і значення.	2
Тема 15	Діловий рівень та духовний рівень спілкування. Вербальне та невербальне мовлення. Невербальні засоби спілкування. Спілкування як джерело й умова нормального психічного та духовного розвитку особистості. Взаємний вплив людей в процесі міжособистісного спілкування. Ефективність та стилі спілкування («спільна творчість», «дружня прихильність», «загравання», «залякування», «дистанція», «менторський»).	4
Тема 16	Психологічні детермінанти виникнення груп. Психологічні параметри вивчення групи. Динамічні процеси в групах. Функціонально-рольової співвіднесеність груп.	2
Тема 17	Поєднання властивостей вищої нервової діяльності за І. Павловим. Вплив темпераменту на індивідуальний стиль діяльності людини. Особливості поведінки інтроверта та екстраверта. Вплив темпераменту на формування рис особистості. Роль темпераменту у діяльності майстрів виробничого навчання в системі суб'єкт-суб'єктних стосунків. Вплив темпераменту на становлення майбутніх фахівців в професійній діяльності.	4
Тема 18	Характер як прижиттєве утворення: закономірності формування. Особливості характеру як психічного феномена. «Характери» Теофраста як перша спроба опису типологічних властивостей. Вияв характеру через діяльність, ставлення до інших людей, інтереси, емоційність і волю. Методи дослідження характеру.	2

Тема 19	Фізіологічна основа здібностей. Взаємозв'язок здібностей і задатків. Показники здібностей. Умови розвитку здібностей людини. Роль спадковості у формуванні і розвитку здібностей.	2
Всього		40

9. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено.

10. Методи навчання

I. По джерелу знань:

- 1.1. Словесні – лекція.
- 1.2. Діалогічні (бесіда, диспут, семінар).
- 1.3. Практичні (вправи, практичні завдання).

II. По пізнавальній діяльності:

- 2.1. Репродуктивний (відтворювальний) – розв'язання психологічних задач.
- 2.2. Частково-пошуковий (самостійна робота).
- 2.3. Евристичний (проблемно-розвиваючий) – евристична бесіда, евристичне фронтальне опитування.
- 2.4. Метод проблемного викладання.

III. Методи по логіці навчання:

- 1.1. Індуктивний – від часткового до загального.
- 1.2. Дедуктивний – від загального до часткового.
- 1.3. Синтез.
- 1.4. Аналіз.
- 1.5. Порівняння.

IV. Методи колективної розумової діяльності:

- 4.1. Метод «кейсів».
- 4.2. Навчальні дискусії.
- 4.3. Метод «мозкового штурму».

V. Імітаційні методи навчання (ділова гра).

11. Методи контролю

Види контролю	Застосування
Поточний контроль	Атестація, проведення семінарських, занять, усний контроль знань, модульний контроль знань, контроль виконання самостійної роботи здобувачів
Підсумковий контроль	Семестровий контроль (іспит)

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінка знань студента проводиться за чотирибальною системою:

- «**відмінно**» - студент має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу; чітко володіє понятійним апаратом; викладає матеріал впевнено, у логічній послідовності; робить узагальнення та висновки; наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу;

- «**добре**» - студент достатньо вільно орієнтується в матеріалі курсу; вірно розкриває зміст питань; робить певні узагальнення, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу, або допускається незначних помилок у формулюванні термінів, категорій;

- «**задовільно**» - студент слабо орієнтується в матеріалі курсу, невпевнено та плутано розкриває зміст контрольних питань, допускається помилок при визначенні термінів, не робить висновків та узагальнень, не наводить практичних прикладів;

- «**незадовільно**» - студент не орієнтується в матеріалі дисципліни, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні запитання або розкриває їх зміст менше, ніж на 60%.

13. Методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з курсу «Психологія».
2. Методичні вказівки до самостійної роботи здобувачів з курсу «Психологія».
3. Методичні вказівки до проведення семінарських занять з курсу «Психологія».
4. Методичні матеріали до поточного і підсумкового контролю:
  - завдання до проведення модульного контролю знань;
  - плани семінарських занять;
  - питання до іспиту.

14. Навчально-методичне забезпечення

Основна література:

1. Велитченко Л.К. Вступ до загальної психології : програм. довідник / Одеса: Вид. В. В. Букаєв, 2012. 406 с.
2. Загальна психологія : навч. посібник. Київ : Центр учбов. літ., 2016. 291 с.
3. Загальна психологія: теорія та практикум : навчальний посібник / Н. М. Ільїна, С. О. Мисник. Суми : Університетська книга, 2011. 352 с.
4. Загальна психологія. Навч. посіб. / за ред. Сергеєнкова О.П., Столярчук О. А., Коханова О. П., Пасека О. В. К.: Центр учбової літератури, 2012. 296 с.
5. Загальна психологія: підручник для студ. вищ. навч. закладів / за ред. О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук ін.; Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. К. : Каравела , 2011. 464 с.
6. Іванова О. В. Психологія: вступ до спеціальності : навч. посібник. Київ: Центр учбов. літ., 2016. 180 с.
7. Павелків Р. В. Загальна психологія: підручник / Павелків Р.В. К.: Кондор, 2012. 576с.

Допоміжна література:

1. Максименко С. Д. Загальна психологія : навч. посібник. Київ : Центр учбов. літ., 2016. 270 с.
2. Партико Т.Б. Психологія : підручник. Київ: Ін Юре, 2014. 665 с.
3. Поліщук В. М. Вікова і педагогічна психологія : навчальний посібник. 4-те вид., стер. Суми: ВТД «Університетська книга», 2019. 352 с.
4. Поліщук С.А. Психологічні практики в системі підготовки практичних психологів : навч.-метод. посібник / С. А. Поліщук. Суми: Унів. кн., 2012. 135 с.
5. Савчин М. В. Загальна психологія : навч. посібник. К.: Академвидав, 2011. 465 с.

Інтернет-джерела:

1. Варій М. Й. Загальна психологія : навчальний посібник. 2-ге видан., випр. і доп. К.: Центр учбової літератури, 2007, 968 с. URL: <http://www.info-library.com.ua/books-book-113.html> (дата звернення 09.09.2023).
2. Поліщук В. М. Вікова і педагогічна психологія : навчальний посібник. 4-те вид., стер. Суми: ВТД «Університетська книга», 2019. 352 с. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/29700/1/V_Polishchuk_WPP_IL.pdf (дата звернення 09.09.2023).